

DAT HET NIET SCHOON MEER IS

Een *pillow face*, opgespoten lippen of een *Brazilian butt lift*: jonge vrouwen kiezen steeds vaker voor esthetische behandelingen en ingrepen met 'zichtbaar' resultaat. Plastisch chirurg Jan Vermeulen waarschuwt in zijn nieuwe boek *Fillers zijn killers* voor de gezondheidsrisico's.

Tekst **Justine Demeulenaere**
en **Wim Denolf**
Collages **Maaïke Ottoy**

Ook in coronatijden floreert de cosmetische chirurgie, zegt Jan Vermeulen. Zoals veel collega's ziet ook het hoofd plastische en reconstructieve chirurgie van het AZ Turnhout en de oprichter van de Clinica d'Oro de belangstelling voor hals- en facelifts, ooglidcorrecties en andere ingrepen in het aangezicht toenemen, en dat bij een steeds gevarieerder – lees: jonger – publiek. “De lockdowns en het thuiswerken hebben tot een toestroom van dertigers en veertigers geleid. Normaal gezien kijken mensen hooguit enkele keren per dag in de spiegel, nu dwingen videomeetings ons om urenlang naar ons eigen gezicht te staren. Sommigen ergeren zich op den duur aan een bepaald detail, maar de technologie flatteert niemand: de ongelukkige hoek van de webcam en de weergave op het scherm vertekenen ons gezicht enorm.” Belangrijker dan die ‘Zoom boom’ is echter dat ook de jongere generaties steeds vaker de stap naar esthetische ingrepen en behandelingen zetten. De gevolgen daarvan zijn soms dramatisch, zegt Vermeulen in *Fillers zijn killers*. “Het overmatig gebruik van Botox en fillers bij jonge twintigers en zelfs adolescenten baart me zorgen. Oudere mensen zien esthetische chirurgie doorgaans als een manier om iets te verbeteren of hun uiterlijk weer in lijn te brengen met de jeugdigheid die ze nog voelen, maar daar zijn we bij jongeren ver van af. Velen hebben vanuit esthetisch oogpunt geen enkele nood aan cosmetische chirurgie, maar zien het vooral als een statussymbool, wat betekent dat ze achteraf ook willen tonen dat ze ‘iets’ hebben laten

Jan Vermeulen

doen. Dat leidt tot extreme ingrepen en behandelingen, het liefst voor de zachtst mogelijke prijs, met alle fysieke en mentale risico's van dien.”

Wat maakt een behandeling extreem?

Jan Vermeulen: “Mijn uitgangspunt is dat je eigenlijk niet mag zien dat er iets gebeurd is: het streefdoel is altijd een ‘ongeopereerde’ look die de natuurlijke schoonheid van de betrokkene zoveel mogelijk bewaart. Botox en fillers kunnen daartoe een uitstekend middel zijn, maar ik ben resoluut tegen het gebruik van grote hoeveelheden die tot heel onnatuurlijke resultaten leiden. Zo'n opgeblazen, volledig rimpelloos gezicht of een ‘worst’ van een bovenlip: met esthetiek heeft dat nog maar weinig te maken. Het vreemde is dat de jongere generaties daar niet mee zitten: zolang ze er maar mee kunnen uitpakken op de sociale media. Meisjes vertellen me soms dat ze de dag zelf nog foto's van hun nieuwe gezicht willen posten.”

Waar komt die overconsumptie van Botox en fillers vandaan?

“De sociale media hebben van extreme looks mee het nieuwe normaal

‘Veel jongeren willen tonen dat ze iets hebben laten doen. Meisjes vertellen me soms dat ze de dag zelf nog foto’s van hun nieuwe gezicht willen posten’

gemaakt. Iedereen wordt ergens beïnvloed door de onlinecultuur, maar dat geldt des te meer voor jonge meisjes met een laag zelfbeeld die op Instagram, TikTok en elders voortdurend geconfronteerd worden met opgespoten actrices, zangeressen en influencers als Kim Kardashian en Kylie Jenner. Bovendien vinden die meisjes elkaar in

Facebookgroepen waarin ze elkaar niet alleen complimenteren met hun ingrepen, maar ook vaak volledig fout advies geven, alsof wat goed is voor de een dat automatisch ook is voor een ander. Het professionele oordeel van een echte expert doet er vervolgens niet meer toe. Sommigen proberen je op een eerste consultatie zelfs de les te spellen, alsof zij wel weten welke hoeveelheid product ze nodig hebben en wat dat moet kosten. Wil ik het niet doen, dan vinden ze wel iemand anders, hoor ik soms.”

Schoonheidsidealen evolueren voortdurend. Zijn extreme Botox- en fillerlooks daar niet gewoon het zoveelste voorbeeld van?

“We hebben het niet zomaar over een kwestie van smaak: hoe groter de gebruikte hoeveelheden van die producten, hoe groter de kans op fysieke ongemakken, medische complicaties en zware psychologische problemen. Zo geeft het overdreven gebruik van Botox en fillers patiënten vaak een uniforme look met gelijkaardige gelaatstrekken, ontdaan van alles wat hun gezicht uniek maakte. Sommigen hebben het achteraf zo moeilijk om zichzelf te herkennen dat ze in een heuse identiteitscrisis of depressie belanden. Daarnaast lopen jonge patiënten het risico om vroegtijdig te verouderen. Botox is een spierontspanner waarvan het langdurig gebruik tot het wegsmelten van de spieren en dus tot een ingevallen gezicht kan leiden, terwijl fillers de huid uitrekken, waardoor die op de lange termijn haar elasticiteit verliest.”

Je waarschuwt ook dat fillers vaak nog jarenlang in het lichaam aanwezig blijven.

“Het effect ervan verdwijnt na gemiddeld

veertien maanden omdat het volume van de filler zich met de tijd wat verspreidt, maar het product zelf is niet weg. Patiënten die te snel opnieuw voor de behandeling kiezen, creëren dus verschillende lagen van filler over elkaar, wat eveneens tot fysieke problemen kan leiden. Veel jongeren vallen totaal uit de lucht als je hun zulke zaken vertelt. Ze shoppen cosmetische chirurgie alsof het om een hebbeding gaat: de meest meegaande behandelaar voor de laagste prijs. De notie dat behandelingen met Botox of fillers in de eerste plaats medische handelingen zijn die zowel fysiek als mentaal ernstige gevolgen kunnen hebben, ontbreekt totaal.”

BOTOX BIJ DE TANDARTS
In België mogen alleen plastisch chirurgien, dermatologen en esthetisch artsen dergelijke behandelingen uitvoeren. Worden op die manier al niet veel excessen vermeden?

“In Nederland mag elke verpleegkundige

Botox injecteren, in Groot-Brittannië zelfs eender wie – onze wetgeving op cosmetische ingrepen en behandelingen is dus vrij restrictief. Dat juich ik alleen maar toe: een volledig steriele omgeving en een behandelaar met een grondige kennis van zowel de producten als de menselijke anatomie verkleinen de kans op complicaties en mislukkingen aanzienlijk. Dat neemt echter niet weg dat er ook bij ons nog altijd illegale Botox-party’s plaatsvinden en dat behandelaars niet altijd de juiste kwalificaties hebben. In sommige gevallen gaat het om tandartsen, verpleegkundigen en kappers die ook esthetische behandelingen aanbieden, anderen zetten patiënten op het verkeerde been met ronkende, maar totaal verzonnen titels als ‘esthetisch chirurg’ en ‘cosmetisch arts’. Het is niet verwonderlijk dat jonge meisjes elkaar in hun Facebookgroepen net dat malafide circuit aanraden: behandelaars van wie geweten is dat ze het niet zo nauw nemen met de regels en eender welke

wens inlossen. Sommige minderjarigen omzeilen de minimumleeftijd voor esthetische behandelingen en ingrepen (*18 jaar in België, red.*) dan weer door de grens over te steken, naar landen als Nederland en Turkije.”

Een plastisch chirurg is geen beeldhouwer, schrijf je in het boek, maar een restaurateur die terughoudend te werk moet gaan. Wat maakt dat de een sneller meegaat in de onredelijke wensen van patiënten dan een ander?

“Ik ben ervan overtuigd dat de meeste erkende behandelaars correct te werk gaan. Toch hangt veel van je eigen situatie en opleiding af. Zo ben ik met mijn dertig jaar ervaring en trouwe cliënteel wellicht beter tegen de druk van patiënten bestand dan iemand die nog maar net begint of de inkomsten echt nodig heeft. Als plastisch chirurg kan ik ook terugvallen op een heel arsenaal aan behandelingen en ingrepen en, afhankelijk van het probleem van de patiënt, eerder een facelift, een laserbehandeling of een stamcelcrème voorstellen. Dat soort maatwerk vind je minder bij dermatologen en esthetisch artsen, die beperkter zijn in hun mogelijkheden en daardoor sneller naar Botox en fillers grijpen. Bovendien zijn de jaren geleden aangekondigde universitaire opleidingen voor esthetisch artsen er nog steeds niet. Als patiënt kun je dus ook te maken krijgen met een arts die hooguit wat workshops van Botox- en fillerfabrikanten achter de rug heeft. Tot slot heeft ieder zijn eigen

beoordelingsvermogen. Meten en beproefde formules als de gulden snede helpen ons enorm om complicaties en mislukkingen te voorkomen, maar de zaak is complexer dan dat: het gevoel voor schoonheid en esthetiek van de behandelaar speelt altijd een rol.”

Zelf raad je artsen aan om meer aandacht te besteden aan de mentale gezondheid van patiënten.

“Onderzoek toont aan dat vijftien procent van de mensen die een beroep doen op cosmetische chirurgie lijdt aan *body dysmorphic disorder*: ze zien zichzelf anders dan hoe anderen hen zien, vergroten kleine afwijkingen uit en zullen altijd ontevreden zijn met zichzelf, hoeveel behandelingen ze ook ondergaan. Plastisch chirurgen en andere artsen denken vaak dat ze zulke patiënten wel zullen herkennen, maar de praktijk spreekt dat tegen. Daarom zou het goed zijn om mensen standaard een korte vragenlijst voor te leggen die hun vraagt hoe vaak ze aan hun uiterlijk denken en voor de spiegel staan, of in welke mate ze zich zorgen maken over hun uiterlijk. Brengt die screening een vertekend of laag zelfbeeld of andere psychologische problemen aan het licht, dan kun je hen doorverwijzen naar een psycholoog of psychiater. Cosmetische chirurgie zal hen echt niet helpen, zij hebben professionele begeleiding nodig om hun lichaam te aanvaarden.”

Fillers zijn killers gaat uitgebreid in op de mogelijkheden, prijzen en

gevaaren van behandelingen. Zal dat de jongere generaties op andere gedachten brengen?

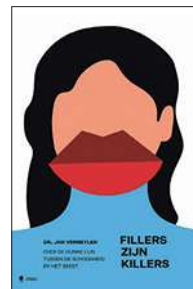
“Ik maak me geen illusies. Mensen zoeken meer dan ooit informatie die hun ideeën bevestigt – de kans dat fans van een opgespoten look mijn boek ooit zullen lezen is nihil. Veel belangrijker is dat bekende mensen als actrice Courteney Cox zich uitspreken over hun negatieve ervaringen met Botox en fillers, en dat ook boegbeelden op de sociale media dat nu beginnen te doen. Net zoals influencers de voorbije jaren extreme behandelingen normaliseerden bij hun achterban, zijn zij ook degenen die een natuurlijke look kunnen doen aanslaan. Maar de tegenreactie zal hoe dan ook van binnen uit moeten komen: zo ongevoelig als jonge meisjes zijn voor de mening van een expert of die van andersdenkende leeftijdsgenoten, zoveel belang hechten ze aan die van hun voorbeelden.”

Ondertussen roep je op om niet hals-overkop aan cosmetische chirurgie te beginnen. Pleit je daarmee niet tegen je eigen winkel?

“Ik probeer mijn stiel vooral te beschermen. Al die extreme behandelingen die jonge mensen in de problemen brengen en die in hun brede omgeving afkeer oproepen, werpen een schaduw over de hele sector. Ze creëren de indruk dat alle behandelaars gewetenloze geldwolven zijn. Om een stabiele praktijk uit te bouwen, moet je ook volkomen eerlijk zijn tegen je patiënten. Net door hun te vertellen wat wel en niet kan, bespaar je hun veel leed. Ik wil dus niet alle wensen in en heb sommige mensen ook al wegge-

stuurd, maar op de lange termijn zijn ze je daar dankbaar voor.” ●

Fillers zijn killers (22,99 euro) verschijnt deze week bij Borgerhoff & Lamberigts.

‘Botox is een spierontspanner waarvan het langdurig gebruik tot het wegsmelten van de spieren en dus tot een ingevallen gezicht kan leiden’